

مجموعه شرح و مقابله ترجمه فرانسه - فارسی

اسناد بین‌المللی محیط زیست: ۱

کنوانسیون استکهلم در خصوص آلاینده‌های پایدار

(وفورانون: حار جمهوری اسلامی ایران به این کنوانسیون

و نسخه رسد کنوانسیون به زبان فرانسه)

تألیف:

دکتر آویشا اشرف‌الکتابی

عضو هیئت علمی و استادیار دانشکده حقوق دانشگاه آزاد اسلامی

واحد تهران مرکزی

www.andisheasr.com

📖 نام کتاب:

مجموعه شرح و مقابله ترجمه فرانسه - فارسی اسناد

بین‌المللی محیط‌زیست: ۱

کنوانسیون استکهلم در خصوص آلاینده‌های پایدار
(وفق قانون الحاق جمهوری اسلامی ایران به این کنوانسیون و نسخه
رسمی کنوانسیون به زبان فرانسه)

✍ مؤلف: دکتر آویشا اشرف الکتابی

✍ طراحی جلد و کتاب‌آرایی: اکرم پهلوان

✳ ناشر: اندیشه عصر، ۶۶۹۱۴۳۰۱-۶۶۴۲۴۶۱۷

✳ بارگان: ۲۰۰ جلد

✳ زمان چاپ: اول-۱۳۹۵

✳ شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۲۱-۰۶۳

✳ قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

عنوان و پدیده آورنده: مجموعه شرح و مقابله ترجمه فرانسه - فارسی اسناد بین‌المللی محیط‌زیست: ۱
کنوانسیون استکهلم در خصوص آلاینده‌های پایدار
(وفق قانون الحاق جمهوری اسلامی ایران به این کنوانسیون و نسخه رسمی کنوانسیون به زبان فرانسه)
دکتر آویشا اشرف الکتابی

مشخصات نشر: تهران؛ اندیشه عصر، ۱۳۹۵

مشخصات ظاهری: رتبی

وضعیت فهرست‌نویسی: نیا

موضوع: ترکیب‌های آلی - جنبه‌های زیست محیطی

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۲۱-۰۶۳

شناسه افزودن: دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۵ ک ۹ ۵۴۵/آ۱ QH

رده‌بندی دیویی: ۵۷۷/۲۷

شماره کتاب‌شناسی ملی: ۴۳۶۵۶۳۷

مرکز پخش: تهران - میدان انقلاب - ابتدای خیابان آزادی - روبروی سینما مرکزی

بازار بزرگ انقلاب - طبقه زیر همکف - پلاک ۹ تلفن ۶۶۹۱۴۳۰۱-۶۶۴۲۴۶۱۷

معرفی کنوانسیون

موضوع کتاب حاضر، کنوانسیون استکهلم با موضوع آلاینده‌های پایدار (نسخه به زبان فرانسه) همراه ترجمه فارسی آن، باهدف بررسی ترجمه ستون حقوقی (معاهدات محیط‌زیست) به عنوان بخشی از متون حقوقی مطرح می‌گردد. دانشجویان رشته حقوق، بالأخص گرایش حقوق بین‌الملل و دانشجویان ترجمه زبان فرانسه و دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد مترجمی زبان فرانسه، امکان بهره‌گیری از آن را در کاربرد دقیق واژگان حوزه محیط‌زیست فراهم می‌آورد. مترجم حقوقی (مترجم - مزمان حقوقی) همواره نیازمند اطلاع کافی نسبت به واژگان تخصصی این حوزه می‌باشد و کنوانسیون‌های استکهلم، رتروام و بازل، از مطرح‌ترین کنوانسیون‌های بین‌المللی حوزه آلاینده‌های شیمیایی محیط‌زیست می‌باشد که نسخه فرانسوی آن‌ها با عنوان «سند استکهلم» می‌گردد.

معاهده استکهلم، ۱۷ می ۲۰۰۴ لازم‌الاجرا گردید و به آلاینده‌های آلی پایدار می‌پردازد.

این معاهده، قانونمدسازی تولید و مصرف و تجارت مواد شیمیایی را مدنظر قرار می‌دهد و اقداماتی برای کاهش یا امحاء آن‌ها مطرح می‌سازد. این آلاینده‌های شیمیایی موسوم به POPs، امکان تجمع در نیمکره شمالی را دارند، سمی هستند، ماندگاری بالا دارند، نیاز به رسیدگی فوری دارند، لذا ممنوعیت و توقف تولید، به کارگیری و تجارت گروهی از آن‌ها به‌طور جدی مورد پیگیری قرار گرفت. مواد شیمیایی حاوی کلر و امثال آن، به‌طور ناخواسته تولید می‌شوند.

آلاینده‌های آلی پایدار مواد شیمیایی خطرناکی هستند شامل آفت‌کش‌ها، مواد شیمیایی صنعتی، محصولات ناخواسته در اثر تعدادی فرآیندهای صنعتی آلی (مبتنی بر کربن) و وجود کربن در اکثریت این مواد و چون محلول در چربی هستند، وارد زنجیره غذایی انسان نیز می‌شوند و سمی هستند، آثار بلندمدت روی سلامت انسان دارند عامل سرطان هستند، قدرت حرکت دارند، در عرض‌های جغرافیایی بالا، متمرکز می‌شوند، به قطب می‌رسند.

POPs، مواد شیمیایی خطرناک با آثار جهانی هستند، مشکل بزرگی در ایجاد محدودیت برای تجارت آنها وجود داشته است. ماندگاری مسمومیت و انتقال طولانی مدت، مشکلات جدی آنهاست.

POPs برای نخستین بار در سال ۱۹۷۱ در کنفرانس بین‌المللی در مورد آلودگی دریای در نتیجه فعالیت‌های زمینی به عنوان یک مسئله جهانی مطرح شد. کوشش‌هایی که برای حل مشکلات آلودگی‌های محیط دریایی در نتیجه فعالیت‌های زمینی در سطح جهانی از ۱۹۸۲ آغاز گردید. گروه پیش‌نویس دستورالعمل در سال ۱۹۸۵ به منظور حمایت از محیط‌زیست دریایی در مقابل آلودگی‌های زمینی را تهیه کرد شامل توصیه‌های داوطلبانه برای حمایت از محیط‌زیست دریایی بود. چند سال بعد، شرکت کنندگان اعلام کردند منابع ناشی از فعالیت‌های زمینی فاکتور اصلی فرسایش محیط است. به تدریج POPs به عنوان یک چالش بین‌المللی مطرح شده در سال ۱۹۹۵ بود که صحبت از مواد شیمیایی دوازده‌گانه و ارتقاء شناخت علمی از POPs مطرح شد. دسته‌بندی‌هایی در خصوص مواد شیمیایی که عمده تولید می‌شوند و مواد شیمیایی

که به صورت ناخواسته تولید می‌گردند مطرح شد. چالش‌ها و شکاف‌هایی در حوزه‌ای از مواد شیمیایی که ناخواسته تولید می‌گردند قابل مشاهده است، پیشنهاد شده که گروه باید معیاری را با توجه به ماندگاری، سمی بودن، تجمع زیستی و موقعیت مناطق مختلف در نظر بگیرد. کارگروه ویژه، گزارش نهایی خود را به WHO و UNEP تسلیم نمود. مجمع بهداشت جهانی این اسناد را ۱۵ می ۱۹۹۷ مورد بررسی قرار داد و نتیجه‌گیری شد مقررات الزام آور قانونی برای کاهش خطرات نسبت به سلامت انسانی و محیط زیست در نتیجه آزاد شدن ۱۲ ماده شیمیایی مورد نیاز است و تقابلی تهیه پیش نویس معاهده‌ای بین المللی برای کاهش و حذف آزادسازی مواد بقدر امکان شده کمیته مذاکرات بین المللی INC، پیش نویس کنوانسیون جهانی با محوریت POPs را در اولین جلسه مونترال کانادا از ۲۹ ژوئن ۱۹۹۸ آغاز کرد. جلسات بعدی به ترتیب در نیویورک، کنیا ژنو سوئیس بن آلمان ژوهانزبورگ آفریقای جنوبی برگزار شد.

با کشف اهمیت این آلاینده‌ها، رویکرد توأمان باید بین المللی آفت کش‌ها و مواد شیمیایی صنعتی در جهان مطرح شد، بحث ناتمام است بودن تولید برخی از آن‌ها و بحث نابودی ذخیره‌های موجود، مطرح شد سلامت انسانی و حفظ محیط زیست مهم ترین محور این اندیشه بود. لیست جدید آلاینده‌های شیمیایی پایدار و سمی محصول این تلاش‌ها بود. تفکیکی بین آلاینده‌هایی که مستقیماً تولید می‌شوند و آلاینده‌هایی که ناخواسته یا حین فعالیت‌های تولیدی دیگر تولید می‌شوند صورت گرفت در ضمیمه الف، اعضا، متعهد به توقف تولید شدند در

صورت ضمیمه ب شرایط خاص برای تولید و استفاده از این محصولات مطرح شده در ضمیمه ج مواد شیمیایی مطرح شدند که اعضاء باید اقداماتی در جهت کاهش آزادسازی صورت دهد. ضمیمه الف و ب در مورد آلاینده‌ها آفت کش‌ها و مواد شیمیایی ای است که عمداً تولید می‌شوند.

این ریش مطرح بود که آیا کنوانسیون منعیت بازرگانی این آلاینده‌ها را موظف است منابع سازد یا خیر، آمریکا و کانادا مخالف این امر بودند و ژاپن استرالیا و نیرلند نیز به مخالفت برخاستند. لیکن با استفاده از واژه نابودی یا انهدام، در نهایت منعیت تجارت مورد پذیرش قرار گرفت و مدیریت صحیح زیست محیطی، اولویت یافت. شورای بین‌المللی انجمن‌های حوزه مواد شیمیایی موسوم به ICCA به نمایندگی از صنعت تولیدات مواد شیمیایی جهانی، نیز مطالبی در این حوزه مطرح نمود تا حرکت در ابتدا به سمت حداقل رسانیدن مواد شیمیایی باشد و در صورت امکان محو شوند.

مشکلات عملی بسیاری در خصوص مواد ناخواسته مطرح بود، کنوانسیون استکهلم مطرح ساخت که ۱- باید از تکنولوژی‌های پیشرفته استفاده شود. ۲- مفهوم BAT به معنای مواد از بین برنده و کاهش دهنده POPS است. NGOهای زیست محیطی، استدلال کردند تبدیل به خاکستر کردن و روش‌های معمول برخورد با آلاینده‌ها و ضایعات خطرناک، کافی نیستند فناوری‌های جدید برای نابود کردن POPS وجود دارد که اتفاقاً تولید کننده نوع جدید یا دیگری از POPS نیست و در کشورهای پیشرفته وجود دارد.

گرچه تولید محصولات پاک‌تر می‌تواند به سمت امحای برخی محصولات جنبی POPs برود، ولی توجه به تولید/عدم تولید آن‌ها مهم‌تر از امحا است. تعیین معیاری دانش بنیان برای تعیین مصادیق فهرست آلاینده‌ها، به گروهی از کارشناسان موسوم به CEG سپرده شد که می‌توانست فاکتورهایی همچون ماندگاری، تجمع زیستی و سمی بودن و حضور بقای این مواد در مناطق مختلف را ارزیابی نماید. معیار انتقال این مواد نه تنها شامل انتقال از اتمسفر می‌باشد بلکه حرکت با جریان آب و گونه‌های جانوری مهاجر را نیز در برمی‌گرفت.

در مورد اقدامات احتیاطی و فهرست نمودن POPs‌های جدید، احتیاط به آن ضابطه‌ای گفته شد که تصمیم‌سازی‌های زیست‌محیطی را در مواجهه با عدم قطعیت علمی راهبردار نماید. در یک رویکرد، ارزیابی خطر معادل احتیاط قلمداد شد و اتحادیه اروپا به دلیل این امر احتیاطی اشاره نمود. در نهایت مقدمه کنوانسیون اعلام کرد احتیاط بیان‌کننده گرانی تمام اعضاء است. گرچه مقدمه کنوانسیون راهنمای تفسیر مقررات کنوانسیون است.

در یک نگاه، تنها دسته از مواد شیمیایی که ارزیابی خطر آن‌ها به‌طور بین‌الملل پذیرفته است باید تحت عنوان POPs قرار گیرد. به تدریج استفاده از احتیاط در تهیه فهرست‌های مواد شیمیایی جدید، کنوانسیون به سمت هدف و خواسته NGOها حرکت کرد.

احتیاط به مثابه ابزار ارزیابی خطر تلقی شد، رویه لیست کردن مواد شیمیایی جدید در کنوانسیون استکهلم، به صورت زمان‌بند مطرح شد و برخلاف

کنوانسیون رتردام که به نظر می‌رسد تولید مستمر، استفاده و تجارت مواد شیمیایی خطرناکی را پذیرفته است کنوانسیون استکهلم پیش‌فرض را برای آن می‌گذارد که تولید، استفاده و تجارت مواد شیمیایی تشکیل دهنده مواد آلاینده بخشی مهم از چالش محیط‌زیست است و هدف احای اقرار گرفت (نه کاهش یا کنترل) ممنوعیت‌های بین‌المللی، زمانی در خصوص یک ماده لحاظ می‌شود که تأثیرات جهانی داشته باشد. معیاری مشخص و روشن برای افزودن POPs مای جدید در آینده لازم است و این معیار شاید انتقال گسترده این مواد و آلاینده‌ها و انتقال در اتمسفر باشد.

آویشا اشرف الکتابی

استاد با، - نظر هیئت علمی دانشکده حقوق

واحد تهران مرکزی